

nimž odvolání směřuje. Odvolání zmocněnce státního zastupitelství bylo podle protokolu o hlavním přelíčení vzneseno výslovně jen co do nízké výměry trestu. Návrh státního zástupce teprve při odvolacím přelíčení podaný jest opožděný, nebylť podán ve lhůtě § 466 tr. ř. Odvolání podané výslovně jen z nízké výměry trestu nelze později (alespoň po uplynutí lhůty ku provedení odvolání) rozšířiti na výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu. Bylo-li odvolání ohlášeno z výroku o trestu vůbec, pak ovšem zahrnuje odvolání do trestu i odvolání z výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu, než v souzeném případě se má věc jinak; tu nebylo ohlášeno odvolání co do trestu vůbec, nýbrž jest ohlášení to omezeno na výrok o výši přiřčeného trestu, tedy na určitou, zřejmě poznačenou část výroku o trestu, která jest od druhé části výroku o trestu naprosto rozdílná; není tedy zahrnuto v ohlášení odvolání z výše trestu také i odvolání z výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu (srov. rozh. býv. vídeň. nejv. s. úř. sb. č. 3914).

Čís. 4168.

Skutková podstata přestupku podle § 497 tr. zák. předpokládá přímý úmysl pachatelův hanobiti napadeného; k přičítání útoku na čest jiné osoby s hlediska § 497 tr. zák. zodpovědnému redaktoru periodického časopisu, v němž útok uveřejněn, nestačí nedbalost redaktorova (zaneřádání povinné péče.)

(Rozh. ze dne 16. května 1931, Zm I 216/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu trestního v Praze ze dne 27. března 1930, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 497 tr. zák., a rozsudkem krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 10. října 1930, pokud jím bylo odvolání obžalovaného z výroku o vině zamítnuto a rozsudek prvé stolice v tomto výroku potvrzen, porušen byl zákon v ustanovení § 497 a § 7 (239) tr. zák.; rozsudky ty se v celém rozsahu zrušují a okresnímu soudu trestnímu v Praze se ukládá, by o obžalobě soukromého obžalobce znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu trestního v Praze ze dne 27. března 1930 byl obžalovaný redaktor uznán vinným, že v čísle 231 periodického tiskopisu »P. I.« ze dne 3. října 1929 učinil soukromému obžalobci v úmyslu, by ho pohanil, výčitku, že byl asi měsíc na Pankráci ve vyšetřovací vazbě, čímž spáchal přestupek podle § 497 tr. zák. V důvodech se praví, že se sice obžalovaný hájí tím, že článek s onou výčitkou ani nenapsal, ani nečetl, ani do tisku nedal, že však podle názoru soudu

jako zodpovědný redaktor za souzené projevy trestně zodpovídá, ano bylo jeho povinností dbáti toho, by souzené projevy, zakládající skutkovou podstatu přestupku § 497 tr. zák., nebyly v časopisu uveřejněny, nehledíc k tomu, že platí — an obžalovaný neudal, kdo mu dal pro článek informaci, a nevedl důkazy — domněnka, že je sám pisatelem článku, pročež ho uznal soud vinným. Do rozsudku podali včas odvolání soukromý obžalobce proti výrokům o trestu a o podmíněném odkladu trestu, obžalovaný do výroku o vině. K poukazu odvolacího soudu byli soudem první stolice o obhajobě obžalovaného slyšení svědci Hugo V., Vladimír R. a Vojtěch L., a při veřejném přelíčení u odvolacího soudu čteny zápisy o těchto výsleších. Rozsudkem ze dne 10. října 1930 zamítl krajský soud trestní v Praze jako soud odvolací odvolání obžalovaného, potvrdiv rozsudek první stolice. V důvodech rozsudku odvolacího soudu jest uvedeno, že i soud odvolací shledává v souzené části článku skutkovou podstatu přestupku podle § 497 tr. zák.; že se obžalovaný hájí tím, že článek nepsal, nečetl a do tisku nedal, a že vývodní svědci mluví ve prospěch této obhajoby, udávající, že by si byli všimli rukopisu obžalovaného, který z technických důvodů nemůže čísti všechny lokálky; že však odvolací soud obhajobě v tomto směru nevěří, neníť prý myslitelné, že by zodpovědný redaktor nechal nepovšimnutý a nečetl článek uveřejněný v listu samostatně a nezařazený do lokální části; že odvolací soud jest toho přesvědčen, že obžalovaný četl dotčený článek a byl si při tom vědom, že pisatel článku měl úmysl potupiti soukromého obžalobce výčitkou skončeného soudního vyšetřování. Uvažující pak o tom, zda obžalovaný i v tomto případě za obsah článku trestně zodpovídá, praví rozhodovací důvody druhé stolice dále, že jest podle § 7 tr. zák., byl-li obsahem tiskopisu spáchán zločin, vinen tímto zločinem při periodických tiskopisech i zodpovědný redaktor, že se ustanovení to vztahuje podle § 239 tr. zák. i na přečiny a přestupky; že z těchto dvou ustanovení má odvolací soud za to, že zodpovědný redaktor — i když se nepodaří důkaz, že článek psal nebo četl — přece za jeho obsah trestně zodpovídá; vždyť by se prý v opačném případě staly veškeré přestupky proti bezpečnosti cti, pokud nepodléhají tiskové novele z roku 1924, vůbec beztrestnými popíráním zodpovědného redaktora, že je psal, četl nebo dal do tisku, a uražené osoby nemohly by se vůbec dovolávati práva.

Oněmi rozsudky byl porušen zákon. Ponechává-li se v rozsudku okresního soudu stranou jeho další, ostatně jen podpůrný poukaz na uvedenou v něm domněnku, již naprosto nelze uvésti v soulad se zásadami § 258 tr. ř., jest kladný výrok okresního soudu o vině obžalovaného zřejmě výronem názoru, že k přičítání útoku na čest jiné osoby s hlediska § 497 tr. zák. zodpovědnému redaktoru periodického časopisu, v němž útok uveřejněn, stačí nedbalost redaktorova (zanedbání povinné péče), při jejíž osvědčení redaktorem nebyl by závadný útok pojat do tiskopisu. Názor ten jest v rozporu s ustanovením § 497 tr. zák., jež předpokládá pro skutkovou podstatu tohoto přestupku kromě činnosti tam uvedené i přímý úmysl pachatelův, hanobiti napadenou osobu, a jest

jím (obdobou podle čl. IV. uvozovacího zákona k tr. zák. nepřipustně) rozšiřována zodpovědnost redaktora za obsah tiskopisu z důvodů nedbalosti nad rozsah čl. III. odst. čís. 1 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (srovnej i § 6 tiskové novely z 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.). Právní omyl, jenž byl takto pramenem odsuzujícího rozsudku první stolice, nebyl napraven ani rozsudkem odvolacího soudu, ač se toho domáhalo odvolání obžalovaného, — naopak přešel i do důvodů rozsudku druhé stolice, a byl tam dokonce vystupňován tím, že se nepředpokládalo ani zanedbání péče, již jest zodpovědný redaktor povinen, by obsah tiskopisu jím redigovaného byl s hlediska trestního zákona nezávadný. Poukaz odvolacího soudu, že by při opačném názoru byla mezera v zákonných ustanoveních o trestnosti útoků na právní statek cti (rozuměj spáchaných tiskopisy), jest lichý; není úkolem soudů a jest jim naopak čl. IV. uv. zák. k tr. zák. přímo zakázáno vyplňovati mezery trestního zákona, najmě, jde-li o mezeru chtěnou, jak tomu ve směru touto věcí dotčené; tresce-li čl. III. odst. čís. 1 zákona čís. 142 ř. zák. z roku 1868 zanedbání povinné péče redaktorem jen, zakládá-li obsah tiskopisu skutkovou podstatu zločinu nebo přečinu, je zřejmé, že se toto omezení zodpovědnosti redaktora jen za nedbalost stalo zákonodárcem úmyslně z úvahy, že poruchy právního řádu, nastavší obsahem tiskopisu, který zakládá skutkovou podstatu jen přestupku, nejsou tak vážné, by vyžadovaly trestní represe proti osobě zodpovědné za obsah tiskopisu i jen při její nedbalosti. Důsledkem této »mezery« není v případech, ve kterých nepřichází v úvahu povšechná výjimka čl. III. zákona čís. 142 ř. zák. z roku 1868, po případě zvláštní výjimka § 6 zákona čís. 124 sb. z. a n. z roku 1924, najmě i, jde-li v obsahu periodického tiskopisu o přestupek § 497 tr. zák., stanoviti předpoklady zodpovědnosti a trestnosti zodpovědného redaktora jinak, než jde-li o zodpovědnost a trestnost osob, jimž se dává za vinu spáchaní dotčeného trestného činu jiným způsobem než tiskopisem. Jestliž na trestný čin, spáchaný tiskopisem, užití toho, co jest nařízeno v zákonech trestních, najmě jest podle těchto zákonů uvažovati o trestnosti osob, které spolupůsobily při tisku nebo při rozšiřování tiskopisu (odst. 1 a 2 § 28 zákona o tisku, srovnej i čl. II. uv. zákona k tr. zák.). A podle zvláštního předpisu § 7 tr. zák., jehož jest podle § 239 tr. zák. použití i na přečiny a přestupky, jsou (rozuměj s výjimkou shora uvedenou) zločinem (přečinem anebo přestupkem), spáchaným obsahem tiskopisu vinny veškeré osoby, spolupůsobivší při tisku nebo při rozšiřování trestného tiskopisu, najmě i zodpovědný redaktor jen, lze-li na ně vztahovati všeobecná ustanovení §§ 1, 5, 6, 8, 9, 10, 11 tr. zák. Ponechávaje tuto poslední větu § 7 nepovšimnutou, dává i rozsudek odvolacího soudu ustanovení § 7 (239) tr. zák. výklad touto větou vyloučený a proto zřejmě nesprávný, že zodpovědný redaktor zodpovídá (rozuměj ve směru § 497 tr. zák.) trestně za obsah tiskopisu, třebaže není zjištěno, že článek, zakládající přestupek § 497 tr. zák., psal anebo četl, třebaže tedy jest předpokládati, že se článek dostal do tiskopisu bez přičinění, ba bez vědomí redaktorova. Arciť uvažuje rozsudek odvolacího soudu

o obhajobě obžalovaného, že článek nepsal a nečetl, i po stránce skutkové a bere (ponecháváje nevyvrácenou další obhajobu, že nedal článek do tisku) za prokázáno, že obžalovaný četl článek a uvědomil si úmysl pisatele (původce) článku potupiti soukromého obžalobce výčitkou skončeného soudního vyšetřování. Leč tím je zjištěn jen pramen a skutečnost vědomí obžalovaného o tom, že došel pro tiskopis článek, o který jde, a jeho vědomí o protiprávním smyslu a směru (účelu) článku. Není však rozsudkem odvolacího soudu vyvrácena obhajoba obžalovaného, že článek do tisku nedal, a není jím zjištěno, že obžalovaný nařídil, by byl článek, o který jde, pojat do tiskopisu jím redigovaného, nebo předsevzal jiný (positivní) čin, který by bylo podřaditi pod pojem přímého pachatelství (spolupachatelství) nebo spoluviny na vyčítání skončeného soudního vyšetřování. Pro tento nedostatek skutkových zjištění po stránce objektivní, přesněji po stránce otázky, zda obžalovaný spolupůsobil při tisku závadného tiskopisu, pokud byl v něm uveřejněn souzený článek, zůstává přes zjištění, že obžalovaný článek četl a protiprávní smysl a účel si uvědomil, základem odsuzujícího rozsudku odvolacího soudu výklad § 7 (§ 239) tr. zák., jehož nesprávnost dokázána.

Čís. 4169.

Mimořádnými válkou vyvolanými poměry rozumí se stav povšechné tísně spotřebitelstva, nastavši tím, že se výše cen předmětů potřeby následkem hospodářského rozvratu nepřizpůsobuje jako před válkou souhrnu nejnižších naprosto nutných nákladů a zisků výrobců a potřebných činitelů, obstarávajících převod zboží z výroby do spotřeby. V tísní té jde o (válkou způsobenou) poruchu souhry mezi nabídkou a poptávkou, která má příčinu ve změnách na straně nabídky.

Nespadá sem stav hospodářské stagnace a deprese a spojený s ním vzestup počtu nezaměstnaných, ana tu má porucha oné souhry svůj vznik a svou původní příčinu ve změnách na straně poptávky.

(Rozh. ze dne 16. května 1931, Zm II 110/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího v Uherském Hradišti ze dne 24. února 1930, jímž byl k odvolání veřejného obžalobce do zprošťujícího rozsudku okresního soudu v Uherském Brodě ze dne 10. ledna 1930 obžalovaný uznán vinným přestupkem § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., spáchaným tím, že žádal v měsíci říjnu 1929 v U. B., využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, za pečivo a chléb, tedy za předměty potřeby ceny zřejmě přemrštěné, byl porušen zákon v ustanovení § 7 odst. čís. 1 zákona o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.; rozsudek ten se zrušuje a obžalovaný se podle § 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby osvobozuje.